

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАУКИ І
ТЕХНОЛОГІЙ
ННІ ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ**

**Силабус навчальної дисципліни
ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ
АРХІТЕКТУРИ ТА МІСТОБУДУВАННЯ**

Підготовки

магістр

(назва освітнього ступеня)

спеціальності 191 Архітектура та містобудування

(назва спеціальності)

освітньо-професійної програми

ОПП Архітектура та містобудування

(назва освітньої програми)

Статус дисципліни	нормативна
Мова навчання	українська
Факультет/Інститут*	Архітектурний
Кафедра	Економіки, менеджменту та підприємництва
Контакти кафедри	к. В-511, В-1008 висотного корпусу ННІ ПДАБА, тел. (056) 756-33-93 https://pgasa.dp.ua/department/management@pdaba.edu.ua
Викладачі-розробники	Поповиченко Ірина Валеріївна, д.е.н., професор
Контакти викладачів	popovychenko.iryana@pdaba.edu.ua
Розклад занять	https://pgasa.dp.ua/timetable/WSIGMA/APX/K5/ROZKLAD.HTM
Консультації	Онлайн в Тимс https://teams.microsoft.com/v2/

Анотація навчальної дисципліни

Розглядаємо сутність підприємництва, ведення бізнесу в умовах динамічної, складної та невизначеної ринкової кон'юнктури з врахуванням специфіки архітектурної діяльності, особливостей та сучасного стану архітектурно-будівельної галузі. Аналізуємо вітчизняний та світовий досвід архітектурно-будівельного бізнесу, фактори, що впливають на його успішність. Вивчаємо підходи, методи, техніки розрахунку показників економічної ефективності архітектурно-будівельних проєктів на стадії обґрунтування доцільності інвестицій, спираючись на міжнародні стандарти, враховуючи вплив інфляційних процесів та фіскально-монетарних факторів. Опановуємо організаційно-економічні методики управління проєктом на всіх стадіях його життєвого циклу – від концепції до здачі об'єкта в експлуатацію. Враховуємо вплив ризиків на формування договірної ціни будівельного об'єкту через розрахунок резерву коштів на непередбачені розходи.

	Години	Кредити	Семестр
			II
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3	90
Аудиторні заняття, у т. ч:	24		24
лекції	16		16
лабораторні роботи	-		-
практичні заняття	8		8
Самостійна робота, у т.ч:	66		66
підготовка до аудиторних занять	18		18

підготовка до контрольних заходів	26		26
виконання курсового проєкту або роботи	-		-
виконання індивідуальних завдань			
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	22		22
Форма підсумкового контролю			залік

Мета дисципліни: формування у здобувачів компетентностей з ефективної підприємницької діяльності в сфері архітектури та містобудування та здатностей розв'язувати дослідницькі задачі в даній сфері.

Завдання дисципліни: засвоєння теоретичних та методологічних засад планування, організації та аналізу бізнес-діяльності в архітектурно-містобудівній сфері у мінливому зовнішньому середовищі; дослідження та прогнозування дії чинників, що впливають на фінансово-економічні результати архітектурно-будівельного бізнесу.

Преквізити дисципліни - вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши такі навчальні дисципліни як «Нормативно-правове регулювання архітектурно-містобудівної діяльності», «Інноваційні технології, конструкції, матеріали в архітектурі».

Постреквізити дисципліни – стажування.

Загальні компетентності:

ЗК04. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань і мотивів, соціально відповідально та свідомо, реагувати та протидіяти дезінформаційним впливам в умовах «гібридної війни» проти України; розвивати свою медіаграмотність.

ЗК07. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності у сфері архітектури та містобудування.

ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань і видів економічної діяльності), та розвивати трансдисциплінарне розуміння.

ЗК09. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, навички прийняття рішень.

Спеціальні компетентності:

ФК02. Здатність розв'язувати проблеми архітектури та містобудування у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК09. Здатність управляти робочими процесами у сфері архітектури та містобудування, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, розуміння специфіки планування територій після пошкоджень забудови та інфраструктури поселень в умовах воєнного стану.

ФК14. Усвідомлення специфіки регіональних і місцевих природних, економічних, екологічних, соціальних та інших умов прийняття та реалізації містобудівних і архітектурних рішень.

ФК15. Здатність до взаємодії з різноманітними аудиторіями в усній, письмовій та графічній формах, у процесі захисту, обговорення, експертної оцінки архітектурних рішень.

Заплановані результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Архітектура та містобудування» 191.2.01.24:

РН04. Розуміти і застосовувати у практичній діяльності теоретичні і практичні засади проєктування інноваційних об'єктів містобудування, житлових, громадських, промислових будівель і споруд, реконструкції і реставрації архітектурних об'єктів, методи досягнення раціонального архітектурно-планувального, об'ємно-просторового, конструктивного рішення, забезпечення соціально-економічної ефективності, екологічності, енергоефективності.

РН08. Організувати роботу над комплексними архітектурно-містобудівними проєктами, співпрацю з замовниками та громадськістю при розробці, узгодженні і публічному обговоренні архітектурних проєктів; зрозуміло доносити власні висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців.

РН10. Обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проєктів у сфері архітектури та містобудування державною та іноземною мовами усно і письмово.

РН11. Приймати ефективні рішення у сфері архітектури та містобудування, розробляти і порівнювати альтернативи, враховувати обмеження, оцінювати можливі побічні наслідки та ризики, вирішувати проблеми з відновлення та відбудови об'єктів, з ліквідації наслідків бойових дій.

РН17. Діяти, використовуючи знання суспільства та соціального контексту в архітектурному середовищі; працювати з замовниками і користувачами, які є виразниками потреб суспільства; враховувати ергономічні і просторові вимоги, а також питання соціальної справедливості та доступності для усіх людей.

РН19. Вміти застосовувати моделі бізнесу у розвитку в управлінні проєктом, у здійсненні професійного консалтингу, знати юридичні обов'язки архітектора у процесах реєстрації, контрактів, архітектурно-будівельного нагляду тощо.

РН21. Поєднувати навички самостійної та колективної роботи над дослідженнями та архітектурно-містобудівними проєктами, спроможність до самоорганізації.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб.	с/р
Змістовий модуль 1. Основи підприємницької діяльності та специфіка управління архітектурно-будівельним бізнесом					
<i>Вступ до дисципліни:</i> основи підприємництва та менеджменту. Специфіка підприємництва у сфері архітектури та містобудуванні.	11	2			9
Тема 1. Система управління бізнесом.	11	2			9
Тема 2. Генезис та еволюція підходів до управління бізнесом.	11	2			9
Тема 3. Концептуальні основи управління цілями та властивостями архітектурного проєкту.	11	2			9
Разом за змістовим модулем 1	44	8			36
Змістовий модуль 2. Теоретичні засади та практичні підходи до управління інвестиційними проєктами в архітектурно-будівельній діяльності					
Тема 4. Основи проєктного управління	12	2	2		8
Тема 5. Принципи і показники оцінки ефективності інвестиційних проєктів у будівництві з урахуванням невизначеності зовнішніх впливів.	14	2	2		10
Тема 6. Планування, організація виконання і контроль будівельних проєктів.	20	4	4		12

Обґрунтування величини резерву коштів на непередбачувані розходи проєкту в умовах невизначеності.					
Разом за змістовим модулем 2	46	8	8		30
Усього годин	90	16	8	-	66

2. САМОСТІЙНА РОБОТА

ОПРАЦЮВАННЯ РОЗДІЛІВ ПРОГРАМИ, ЯКІ НЕ ВИКЛАДАЮТЬСЯ НА ЛЕКЦІЯХ:

Назва теми	Посилання на рекомендовану літературу
1. Порівняльна характеристика процесного та проєктного підходів до організації та управління бізнесом в архітектурно-містобудівній сфері. Засади реінжинірингу бізнес-процесів суб'єктів господарювання.	1,4,6,13,14
2. Система збалансованих показників (BSC) для планування, моніторингу та контролю підприємницької діяльності. Особливості її застосування з врахуванням специфіки архітектурно-будівельної діяльності.	18,23,26,
3. BIM - технології (Building Information Modeling) в архітектурному проєктуванні та містобудуванні.	29,33
4. Agile та Scrum – технології, як ефективні методики ведення підприємницької діяльності в проєктно-орієнтованому бізнесі.	21,36
5. Підходи до аналізу та оцінки ризиків будівельних проєктів на стадії прийняття інвестиційного рішення та в процесі планування і реалізації проєкту.	5-8,24,34,35
6. Управління вартістю повного життєвого циклу об'єктів нерухомості: концепція Whole Life Cycle Costing в будівельній галузі.	15,16,17

3. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Основи підприємницької діяльності та специфіка управління архітектурно-будівельним бізнесом

Максимальна оцінка за змістовим модулем 1 – 100 балів. Оцінка поточного контролю складається з:

- Контроль виконання тестових завдань – максимальна кількість балів – 80 балів: 40 тестових завдань за кожне 0-2 бали (2 бали за кожну правильну відповідь. За неправильну відповідь – 0 балів). Тестування відбувається на 8-му навчальному тижні семестру.
- Перевірка тезисного конспекту з розділів програми, що не викладались на лекціях – максимальна кількість балів – 12 балів (4 питання – 0-3** бали за кожне питання).
- Відвідування лекцій – 8 балів (2 бали за кожну лекцію).

Змістовий модуль 2. Теоретичні засади та практичні підходи до управління інвестиційними проєктами в архітектурно-будівельній діяльності

Максимальна оцінка за змістовим модулем – 100 балів. Оцінка поточного контролю складається з:

- Контроль виконання завдань на практичних заняттях – максимальна кількість балів – 24 бали: 2 практичних завдання - кожне 0-12* балів (максимум 24 бали).
- Контроль виконання тестових завдань – максимальна кількість балів – 60 балів: 20 тестових завдань за кожне 0-3 бали (3 бали за кожну правильну відповідь. За неправильну відповідь – 0 балів). Тестування відбувається на 16-му навчальному тижні семестру.
- Перевірка тезисного конспекту з розділів програми, що не викладались на лекціях – максимальна кількість балів – 8 балів (2 питання – 0-4** бали за кожне питання).
- Відвідування лекцій – 8 балів (2 бали за кожну лекцію).

***Критерії оцінки якості виконання практичних завдань за змістовим модулем 2**

20-24 бали - балів - здобувачем обгрунтовано і в повному обсязі розв'язано практичне завдання. При захисті практичного завдання продемонстрована висока якість опанування інструментарієм розв'язання завдання;

15-19 балів - при захисті практичного завдання здобувачем продемонстрована хороша якість опанування інструментарієм розв'язання практичних задач, але в процесі розв'язання практичного завдання студентом допущені незначні помилки, які суттєво не знижують якості виконання завдання;

10-14 балів - виконання і захист здобувачем практичного завдання зроблені з суттєвими помилками і лише допоміжні запитання викладача дозволяють студенту довести той факт, що опанований ним інструментарій розв'язання задач є достатнім для практичного використання;

5-9 балів - виконання і захист практичного завдання зроблені здобувачем із грубими помилками і не в повному обсязі. Допоміжні запитання викладача не дозволяють студенту довести факт свідомого опанування інструментарію розв'язання задач.

0-4 бали - завдання не зроблено взагалі (0 балів), або завдання розв'язано не вірно. Здобувач не може пояснити, яким чином він отримав певний результат, не розуміє фізичного змісту розрахованих показників.

****Критерії оцінки самостійного опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях, за змістовими модулями 1 та 2 відповідно**

- 3-4 бали - здобувач своєчасно і в повному обсязі подає конспект і захищає його зміст, якісно відповідаючи на всі запитання. При цьому здобувач показує вміння логічно і послідовно викладати матеріал та користуватися сучасними інформаційними джерелами;

- 2-3 балів - здобувач своєчасно, але в стислому обсязі подає конспект і захищає його зміст, достатньо впевнено відповідаючи на запитання викладача. Але певні аспекти теми залишаються не повністю розкритими;

- 1-2 бали - здобувач не своєчасно та в неповному обсязі подає конспект, на питання викладача відповідає не впевнено, або не відповідає взагалі. Допоміжні питання викладача залишаються без відповіді. Немає посилань на використані джерела.

- 0 балів – конспект відсутній.

Підсумкова (залікова) оцінка з дисципліни визначається як середньоарифметична між змістовим модулем 1 та змістовим модулем 2.

4. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента за якість викладення та опанування навчального матеріалу, прозорість оцінювання, дотримання принципів академічної доброчесності. Середовище на заняттях є дружнім та відкритим до конструктивної критики.

Порядок зарахування пропущених занять. Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі усного опитування (за пропущені лекції) та виконання індивідуального розрахункового завдання (за пропущене практичне заняття).

Дотримання академічної доброчесності студентами. Студенти УДУНТ ННІ ПДАБА мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності ПДАБА ПЛПМ 0812- 001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;

- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Дотримуємося Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у ННІ ПДАБА. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо студент має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності Академії, він може звернутися за консультацією до Комісії з питань академічної доброчесності.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Економіка та організація підприємницької діяльності: навч. посіб. / За заг. ред. д.е.н. Н. В. Сментини. – К: ФОП Гуляєва В.М., 2019. 320 с.
2. Остапчук А. Д., Збарська А. В. Організація підприємницької діяльності у фірмі: навч. посібник / за ред. професора В. К. Збарського. – К.: КиМУ, 2015. 273 с.
3. Окландер Т.О., Педько І.А., Камбур О.Л. Економіка будівельного підприємства. Центр навчальної літератури. 2018, 363 с.
4. Петренко Н.О., Кустріч Л.О., Гоменюк М.О. Управління проектами. Навчальний посібник. Центр навчальної літератури. 2019, 244 с.
5. Рогожин П.С. Економіка будівельних організацій: навч. посіб. / П.С. Рогожин, А.Ф. Гойко – К. : Видавничий дім «Скарби», 2011. 448 с.
6. Менеджмент та управління проектами в будівельній галузі. Навчальний посібник. Під ред. І.А. Ажаман, Т.В. Смелянecь. Одеса: ОДАБА, 2018. 268 с.
7. Поповиченко, І. В. (2021). Проблеми та перспективи розвитку соціально доступного житла в Україні: фінансово-економічний аспект. *Економічний простір*, (173), 52-58. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/173-8>.
8. Поповиченко І.В., Омельяненко М.В., Саньков П.М., Ткач Н.О. Структурованість містобудівного управління територіями післявоєнного відновлення України. *Multidisciplinary academic notes. Theory, methodology and practice. Proceedings of the XVII International Scientific and Practical Conference. Tokyo, Japan, 03.05.2022. С. 96-100.*
9. Тігова Т. Аналіз фінансової звітності. Центр навчальної літератури, 2019. 268 с.
10. Черниш С.С. Економічний аналіз. Навчальний посібник. Центр навчальної літератури, 2019. 310 с.
11. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 620 с.

12. Ковальчук К.Ф. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій.: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 326 с.
13. Мазаракі А. Основи менеджменту. Фоліо, 2014. 848 с.
14. Майкл Альберт, Майкл Х. Мескон, Франклін Хедоурі. Основи менеджменту. Класичне видання. Діалектика, 2019. 672 с.
15. Iryna Popovychenko, Dmytro Levchinskiy, Olesya Kirnos (2023). Cost Management of the Life Cycle of Real Estate Objects: Experience, Problems and Solutions (Journal of International Legal Communication) 9(2), 67-79. JILC. <https://doi.org/10.32612/uw.27201643.2023.9.pp.67-79>
16. Nikolaieva, T.V. (2015). Criteria for the effectiveness of real estate objects in the concept of life cycle cost assessment. Formation of market relations in Ukraine, 8(171), 93-100.
17. Flanagan, R., Jewell, C. & Norman, G. (2005). Whole life appraisal for construction. John Wiley and Sons.

Допоміжна

18. Асанов В.Л. Архитектурный менеджмент и администрирование. Юрайт. 2022, 202 с.
19. Бортнік А. М. Моделивання бізнес-архітектури підприємства. Економічний простір. 2020. № 156. С. 116-119.
20. Гетун Г., Плоский В., Вироцкий В. Архітектура будівель та споруд. Книга 3. Історія архітектури і будівництва. Рута, 2016. 816 с.
21. Джефф Сазерленд. SCRUM. Революционный метод управления проектами = SCRUM. The art of doing twice the work in half the time. — Манн, Иванов и Фербер, 2016, 288 с.
22. Основи бізнесу: навчальний посібник / Доброва Н.В., Осипова М.М. – Одеса: Бондаренко М. О., 2018. 305 с.
23. Приб К. А. Діагностика в системі управління [текст]: навч. посіб. / К.А. Приб., Н. І. Патица. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. 432 с.
24. Этенко В.П. Менеджмент в архитектуре. Основы методики управления архитектурным проектом. Либроком, 2009. 224 с.
25. Erich A. Helfert. Financial Analysis Tools and Techniques: A Guide for Managers. McGraw-Hill Education; 1st edition. 480 p.
26. Robert S. Kaplan, Devid P.Norton. The Balanced Scorecard: Translating Strategy into Action. Harvard Business Review Press, 1996. 336 p.

6. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

27. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>
28. Концепція публічного управління у сфері містобудівної діяльності на 2019-2030 роки. <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/Kontseptsiya-na-sayt.pdf>
29. Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України <https://mtu.gov.ua/>
30. Міністерство економіки України - <https://www.me.gov.ua>
31. Міністерство фінансів України — <http://www.minfin.gov.ua>
32. Державна служба статистики. <http://www.ukrstat.gov.ua/>
33. Офіційний сайт компанії DedalSoft. <https://dedalsoft.com.ua/blog/bim-tekhnologii-v-budivnitstvi>
34. Віртуальний читальний зал ПДАБА. [Окландер Т.О. Економіка будівельного підприємства 2018р.pdf](#)
35. Віртуальний читальний зал ПДАБА. - [Созанський Л.Й. Фінансове регулювання формування і використання капіталу будівельних підприємств 2012р.pdf](#)
36. Non-profit membership organization Agile Alliance <https://www.agilealliance.org/agile101/>
37. The Open Group Architecture Framework. URL: <https://www.opengroup.org/togaf>

Розробник(и)

_____ (підпис)

(Грина ПОПОВИЧЕНКО)

Гарант освітньої програми

_____ (підпис)

(Віктор ВОРОБІЙОВ)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
Економіки, менеджменту та підприємництва
(назва кафедри)

Протокол від «05» вересня 2024 року №1

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(Анжела ЧЕРЧАТА)